

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 23. november 2021
Kontor: Internationalt kontor
Sagsbeh: Sani Sogliano
Sagsnr.: 2021-3050-0089
Dok.: 2221213

Samlenotat vedrørende de sager inden for Justitsministeriets ansvarsområde, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021

Side:

3-5	Punkt 1	COVID-19 pandemien – Opnåede erfaringer i forhold til de nationale domstoles virke og adgangen til retlig prøvelse af hasteforanstaltninger
- <i>Politisk drøftelse</i>
6-8	Punkt 2	Schengen-pakken – Sikring af vores fælles område: b) Kodeks om EU-politisamarbejde
- <i>Politisk drøftelse</i>
9-11	Punkt 3	Schengen-pakken – Sikring af vores fælles område: c) Prüm
- <i>Politisk drøftelse</i>
12-13	Punkt 4	Organiseret kriminalitets infiltrering af genopretningsinstrumentet ”NextGenerationEU”
- <i>Politisk drøftelse</i>

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

- 14-23 Punkt 5 EU's tiltrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)
- *Statusorientering*
- 24-32 Punkt 6 Forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager
- *Statusorientering*
- 33-35 Punkt 7 Oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO)
- *Statusorientering*

Dagsordenpunkt 1: COVID-19 pandemien – Opnåede erfaringer i forhold til de nationale domstoles virke og adgangen til retlig prøvelse af hasteforanstaltninger

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021 med henblik på en politisk drøftelse. Drøftelsen forventes at omhandle de erfaringer, som medlemsstaterne har opnået fra COVID-19-pandemien med afsæt i Kommissionens anden retsstatsrapport af 20. juli 2021. Specifikt forventes drøftelsen at omhandle erfaringer i forhold til de nationale domstoles virke og adgangen til retlig prøvelse af hasteforanstaltninger. Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side ser man positivt på drøftelsen og støtter generelt Kommissionens indsats for at øge monitorering af retsstatsforholdene i medlemslandene.

2. Baggrund

Som led i indsatsen for at styrke retsstatsprincippet i EU's medlemslande lagde EU-Kommissionen i en meddelelse fra juli 2019 (KOM(2019) 343 endelig) op til, at Kommissionen på årlig basis skulle udarbejde en retsstatsrapport. Formålet med rapporten er at monitorere efterlevelsen af retsstatsprincippet på tværs af EU's medlemslande for bedre rettidigt at kunne identificere problematiske tendenser og dermed forebygge, at de udvikler sig til deciderede problemer. Forslaget fik bred opbakning blandt medlemslandene.

Den anden årlige retsstatsrapport blev offentliggjort den 20. juli 2021 (KOM(2021) 700 endelig) og redegør for retsstatsforholdene på tværs af EU samt i de enkelte medlemslande.

Drøftelser af rapporten er en del af den årlige dialog om retsstatsprincippet. Der blev på rådsmødet for almindelige anliggender (GAC) den 19. oktober 2021 afholdt den årlige horisontale drøftelse af retsstatssituationen på tværs af EU.

På GAC-rådsmødet den 18. november 2021 var der lagt op til landespecifikke drøftelser med afsæt i de landespecifikke kapitler i rapporten vedrørende Kroatien, Italien, Cypern, Letland og Litauen.

Drøftelsen på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021 forventes også at tage afsæt i retsstatsrapporten, men i modsætning til drøftelserne i GAC forventes drøftelsen at gå på de erfaringer, medlemsstaterne har gjort sig under COVID-19-pandemien i forhold til de nationale domstoles virke og adgangen til retlig prøvelse af hasteforanstaltninger.

3. Formål og indhold

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021 med henblik på en politisk drøftelse. Formandskabet har på nuværende tidspunkt ikke offentliggjort yderligere om selve indholdet af drøftelsen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen medfører ikke økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Sagen har ikke været sendt i høring.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemsstater, herunder Danmark, har løbende udtrykt støtte til Kommissionens øgede monitorering af retsstatsforholdene på tværs af EU og i de enkelte medlemsstater.

Enkelte lande har modsat været mere kritiske over for Kommissionens øgede monitorering.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side ser man positivt på drøftelsen og støtter generelt Kommissionens indsats for at øge monitorering af retsstatsforholdene i medlemslandene.

Regeringen finder det afgørende, at alle medlemslande lever op til EU's grundlæggende værdier, herunder demokrati og retsstatsprincippet. Efterlevelse af retsstatsprincippet er afgørende for både legitimiteten og effektiviteten af samarbejdet mellem EU's medlemsstater.

Regeringen bakker derfor varmt op om Kommissionens initiativ om løbende at monitorere og drøfte efterlevelsen af retsstatsprincipperne.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenpunkt 2: Schengen-pakken – Sikring af vores fælles område: b) Kodeks om EU-politisamarbejde

Nyt notat.

Sagen forventes at være omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021 med henblik på en politisk drøftelse af Kommissionens forslag til EU-kodeks for politisamarbejde, som forventes fremsat den 1. december 2021. Kommissionen har tidligere oplyst, at forslaget vil have til formål at strømline og udvikle de forskellige instrumenter for retshåndhævelsessamarbejde, herunder relevant EU-lovgivning, Rådets retningslinjer og medlemsstaternes praksis fra bilaterale og multilaterale aftaler, i et sammenhængende og moderne regelsæt, der også omfatter efterforskningsredskaber. Sagen forventes at være omfattet af retsforbeholdet. Der vil blive taget stilling til spørgsmålet om nærhedsprincippet og sagens lovgivningsmæssige og økonomiske konsekvenser, når forslaget er fremsat. Regeringen er generelt positivt indstillet over for initiativer, der sigter på at forbedre det europæiske politisamarbejde.

2. Baggrund

Kommissionen forventes den 1. december 2021 at fremsætte forslag til et EU-kodeks for politisamarbejde. Forslaget har overordnet til formål at strømline og udvikle de forskellige instrumenter for retshåndhævelsessamarbejde, herunder relevant EU-lovgivning, Rådets retningslinjer og medlemsstaternes praksis fra bilaterale og multilaterale aftaler, i et sammenhængende og moderne regelsæt, der også omfatter efterforskningsredskaber.

Forslaget forventes fremsat efter TEUF tredje del, afsnit V. Retsforbeholdet vil i givet fald finde anvendelse med den konsekvens, at foranstaltningerne ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

3. Formål og indhold

Formålet med dagsordenpunktet forventes at være en indledende politisk drøftelse af Kommissionens forslag. Det vides på nuværende tidspunkt ikke, hvordan drøftelsen vil spille ind i forhandlingerne om det kommende forslag.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Der vil blive taget stilling til spørgsmålet om nærhedsprincippet, når Kommissionens forslag er fremsat.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver på nuværende tidspunkt ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret, da det endnu er uvist, hvilke gældende regler forslaget konkret vil have betydning for.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser på nuværende tidspunkt. Når Kommissionen har fremsat sit forslag, vil der kunne tages nærmere stilling til forslagets eventuelle lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser på nuværende tidspunkt. Når Kommissionen har fremsat sit forslag, vil der kunne tages nærmere stilling til forslagets eventuelle økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser på nuværende tidspunkt. Når Kommissionen har fremsat sit forslag, vil der kunne tages nærmere stilling til forslagets eventuelle øvrige konsekvenser og beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen, men medlemsstaterne forventes at være generelt positivt indstillet over for initiativet.

10. Regeringens (foreløbige) generelle holdning

Regeringen er generelt positivt indstillet over for initiativer, der sigter på at forbedre det europæiske politisamarbejde.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenpunkt 3: Schengen-pakken – Sikring af vores fælles område: c) Prüm

Nyt notat.

Sagen forventes at være omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021 med henblik på en politisk drøftelse af Kommissionens forslag til retsakt, der skal modernisere den gældende Prüm-ramme, som fastsætter regler for samarbejde mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder, navnlig med hensyn til udveksling af fingeraftryk og DNA i de nationale databaser. Forslaget forventes fremsat den 1. december 2021. Kommissionen har tidligere oplyst, at forslaget vil have til formål at øge effektiviteten af strafferetlige efterforskninger og styrke den automatiserede udveksling af oplysninger om kriminelle med henblik på at imødekomme de retshåndhævende myndigheders operationelle behov. Sagen forventes at være omfattet af retsforbeholdet. Der vil blive taget stilling til spørgsmålet om nærhedsprincippet og sagens lovgivningsmæssige og økonomiske konsekvenser, når forslaget er fremsat. Regeringen er generelt positivt indstillet over for initiativer, der sigter på at forbedre det europæiske politisamarbejde.

2. Baggrund

Kommissionen forventes den 1. december 2021 at fremsætte forslag til en retsakt, der skal modernisere den gældende Prüm-ramme, som fastsætter regler for samarbejde mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder, navnlig med hensyn til udveksling af fingeraftryk og DNA i de nationale databaser.

Kommissionen har tidligere oplyst, at forslaget vil have til formål at øge effektiviteten af strafferetlige efterforskninger og styrke den automatiserede udveksling af oplysninger om kriminelle med henblik på at imødekomme de retshåndhævende myndigheders operationelle behov i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder og kravene om nødvendighed og proportionalitet. Nærmere om det konkrete indhold af forslaget kan det oplyses, at Kommissionen lægger op til at se på behovet for at tilføje yderligere data-

kategorier, der er relevante for strafferetlige efterforskninger, såsom ansigtsbilleder, kørekort, politiregistre og balistik, samt om Europol bør tilføjes som partner.

Forslaget forventes fremsat efter TEUF tredje del, afsnit V. Retsforbeholdet vil i givet fald finde anvendelse med den konsekvens, at foranstaltningerne ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

3. Formål og indhold

Formålet med dagsordenspunktet forventes at være en indledende politisk drøftelse af Kommissionens forslag. Det vides på nuværende tidspunkt ikke, hvordan drøftelsen vil spille ind i forhandlingerne om det kommende forslag.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Der vil blive taget stilling til spørgsmålet om nærhedsprincippet, når Kommissionens forslag er fremsat.

6. Gældende dansk ret

Prüm-rammen refererer til to rådsafgørelser fra 2008 (Rådets afgørelser 2008/615/RIA og 2008/616/RIA), som giver medlemsstaternes retshåndhavende myndigheder mulighed for at søge efter DNA og fingeraftryk i forbindelse med deres efterforskning i andre medlemsstaters databaser på et hit-no-hit-grundlag gennem bilaterale forbindelser og for at søge efter oplysninger i køretøjsregistre.

Idet de to rådsafgørelser er vedtaget før Lissabontraktatens ikrafttræden den 1. december 2009, er rådsafgørelserne i dag bindende for og finder anvendelse i Danmark. Som anført ovenfor forventes det kommende forslag at være omfattet af retsforbeholdet. De nærmere konsekvenser for dansk politi, såfremt dansk politi ikke længere vil kunne deltage i Prüm-samarbejdet, vil blive afdækket, når forslaget er fremsat.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser på nuværende tidspunkt. Når Kommissionen har fremsat sit forslag, vil der kunne tages nærmere stilling til forslaget eventuelle lovgivningsmæssige konsekvenser, herunder om Danmark ikke længere vil kunne deltage i Prüm-samarbejdet, såfremt samarbejdet underlægges en ny retlig ramme i henhold til TEUF tredje del, afsnit V.

Økonomiske konsekvenser

Sagen medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser på nuværende tidspunkt. Når Kommissionen har fremsat sit forslag, vil der kunne tages nærmere stilling til forslaget eventuelle økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser på nuværende tidspunkt. Når Kommissionen har fremsat sit forslag, vil der kunne tages nærmere stilling til forslaget eventuelle øvrige konsekvenser og beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen.

10. Regeringens (foreløbige) generelle holdning

Regeringen er generelt positivt indstillet over for initiativer, der sigter på at forbedre det europæiske politisamarbejde.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenpunkt 4: Organiseret kriminalitets infiltrering af genopretningsinstrumentet ”NextGenerationEU”

Nyt notat.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021 med henblik på en politisk drøftelse. Det forventes, at drøftelsen kommer til at vedrøre udfordringer med at forebygge organiserede kriminelle gruppers udnyttelse af EU's genopretningsmidler. Samtidig forventes drøftelsen at omhandle, om der skal iværksættes yderligere tiltag, herunder en mere koordineret EU-indsats, og om der er brug for yderligere initiativer for at bekæmpe organiserede kriminelle gruppers misbrug af EU-midler. Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side er man generelt positivt indstillet over for at bekæmpe kriminelle gruppers svindel med EU-genopretningsmidler.

2. Baggrund

Som led i medlemslandenes økonomiske og sociale genopretning efter COVID-19-krisen vedtog EU genopretningsplanen NextGenerationEU (NGEU). NGEU har et budget på 806,9 milliarder euro, som bl.a. vil blive uddelt i form af lån og tilskud til støtte af reformer og investeringer i medlemslandene. En så stor genopretningsplan risikerer at blive udsat for svindel fra kriminelle grupper.

Fra EU's side er der således et særligt fokus på bekæmpelse af svindel med midlerne fra genopretningsplanen fra både Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO), Den Europæiske Unions Agentur for Strafferetligt Samarbejde (Eurojust), Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) og Europol. Senest har Europol bl.a. iværksat Operation Sentinel i samarbejde med en række EU-aktører og 19 medlemslande, herunder Danmark. Operation Sentinel skal tegne risiciene for, hvor truslen er størst mod NGEU-midler, bl.a. gennem indsamling af oplysninger om tendenser, overtrædelser, arbejdsmetoder og mistænkte samt finansielle oplysninger.

3. Formål og indhold

Punktet er på dagsordenen med henblik på en politisk drøftelse. Det forventes, at drøftelsen kommer til at vedrøre udfordringerne med at forebygge organiserede kriminelle gruppers udnyttelse af EU's genopretningsmidler. Samtidig forventes drøftelsen at omhandle, om der skal iværksættes yderligere tiltag, herunder en mere koordineret EU-indsats, og om der er brug for yderligere initiativer for at bekæmpe organiserede kriminelle gruppers misbrug af EU-midler.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger ikke en udtalelse fra Europa-Parlamentet.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

Sagen medfører ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser:

Sagen medfører ikke i sig selv økonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke i sig selv anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til forslaget.

10. Regeringens generelle holdning

Fra dansk side er man generelt positivt indstillet over for at bekæmpe kriminelle gruppers svindel med EU-genopretningsmidler.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.

Dagsordenpunkt 5: EU's tiltrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK)

Revideret notat. Ændringerne er markeret med streg i marginen.

Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021 med henblik på orientering om status på forhandlingerne om EU's tiltrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK). Sagen er ikke omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Fra dansk side er man generelt positivt stillet over for til sin tid at ratificere en traktat om EU's tiltrædelse af EMRK.

2. Baggrund

Forhandlingerne om EU's tiltrædelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021 med henblik på orientering om status for forhandlingerne.

Med Lissabontraktaten besluttede EU's medlemsstater, at EU skulle tiltræde EMRK, jf. TEU artikel 6, stk. 2. Tiltrædelsen af EMRK er dermed en del af implementeringen af Lissabontraktaten. Med tiltrædelsen vil Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i modsætning til i dag kunne behandle klager over EU som sådan. Tiltrædelsen af EMRK ændrer imidlertid ikke Unionens beføjelser som fastsat i EU-Traktaten og EUF-Traktaten. Alle Europarådets 47 medlemsstater, herunder de medlemsstater, der ikke er medlem af EU, bl.a. Rusland og Tyrkiet, skal ratificere tiltrædelsestraktaten, før EU kan tiltræde EMRK.

Der er endvidere knyttet en protokol til Lissabontraktaten vedrørende TEU artikel 6, stk. 2. Efter protokollens artikel 1 skal traktaten om EU's tiltrædelse af EMRK afspejle nødvendigheden af at bevare Unionens og EU-rettens særlige karakteristika, navnlig for så vidt angår:

- a) de nærmere bestemmelser for Unionens eventuelle deltagelse i EMRK's kontrolinstanser og

- b) de mekanismer, der er nødvendige for at sikre, at sager indbragt af ikke-medlemsstater samt individuelle klager henføres korrekt til medlemsstaterne og/eller Unionen afhængigt af det enkelte tilfælde.

Efter protokollens artikel 2 skal en sådan traktat sikre, at tiltrædelsen hverken berører Unionens kompetencer eller institutionernes beføjelser. Den skal sikre, at intet heri berører medlemsstaternes situation i forhold til EMRK, navnlig i forhold til protokollerne hertil, foranstaltninger truffet af medlemsstaterne, der fraviger EMRK i overensstemmelse med dennes artikel 15, og forbehold med hensyn til konventionen, som medlemsstater har taget i overensstemmelse med dennes artikel 57.

Videre følger det af protokollens artikel 3, at aftalen om EU's tiltrædelse af EMRK ikke berører TEUF artikel 344 (hvorefter medlemsstaterne forpligter sig til ikke at søge tvister vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af EU-Traktaten og TEUF afgjort på anden måde end fastsat i TEUF).

Sagen blev forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4. juni 2010 forelagt for Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg for så vidt angår vedtagelsen af mandat til Kommissionen til at indlede forhandlinger med Europarådets medlemsstater om vilkårene for EU's tiltrædelse af EMRK.

Kommissionen fik på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 4. juni 2010 mandat til på vegne af EU at føre forhandlingerne med Europarådets medlemsstater om vilkårene for EU's tiltrædelse af EMRK. Forhandlingerne indledtes i juli måned 2010.

Kommissionen gennemførte de nævnte forhandlinger på baggrund af sit mandat og i samråd med Rådets arbejdsgruppe om grundlæggende rettigheder mv. (FREMP). Sideløbende med forhandlingerne om tiltrædelsestraktaten er der desuden arbejdet på at udarbejde EU-interne regler af betydning for tiltrædelsen, som skal være på plads inden undertegnelsen af tiltrædelsestraktaten. Dette arbejde er stadig pågående.

På et møde i Strasbourg den 3.-5. april 2013 lykkedes det Kommissionen og Europarådets medlemsstater at nå til enighed om et udkast til en tiltrædelsestraktat. Kommissionen anmodede i august 2013 EU-Domstolen om en udtalelse om, hvorvidt udkastet var foreneligt med TEU og TEUF. I EU-Domstolens udtalelse af 18. december 2014 tilkendegav Domstolen, at det

foreliggende udkast til tiltrædelsestraktat hverken var foreneligt med TEU artikel 6, stk. 2, eller den tilknyttede protokol. Domstolen pegede i den forbindelse bl.a. på, at traktatudkastet på flere punkter ikke i tilstrækkeligt omfang fastlagde forholdet mellem EU-retten og EMRK.

Den 4. oktober 2019 gav Folketingets Europaudvalget et mandat, der supplerede udvalgets mandatet fra maj 2010, til at støtte, at Kommissionen blev givet supplerende forhandlingsdirektiver, med det formål at løse de udfordringer, som EU-Domstolen pegede på i sin udtalelse. De supplerende forhandlingsdirektiver blev vedtaget på rådsmødet den 7.-8. oktober 2019, hvorefter forhandlingerne med Europarådets medlemsstater om tiltrædelsestraktaten blev genoptaget i januar 2020. Der blev her nedsat en ad hoc forhandlingsgruppe bestående af de 47 medlemsstater af Europarådet og en repræsentant fra EU-Kommissionen (47+1 gruppen), som på baggrund af det allerede udførte arbejde skal udforme et juridisk instrument der sætter linjen for de nærmere omstændigheder for EU's tiltrædelse af EMRK, herunder EU's deltagelse i konventionssystemet og i den sammenhæng undersøge eventuelle relaterede problemstillinger.

47+1 gruppen afholdt et indledende møde den 22. juni 2020 og har herefter ca. kvartalsvist afholdt møder. Det seneste møde i 47+1 gruppen blev afholdt den 5.-8. oktober 2021, og det næste møde vil finde sted den 7.-10. december 2021.

Kommissionen deltager i forhandlingerne i 47+1 gruppen på baggrund af sit mandat og i samråd med FREMP (Working Party on Fundamental Rights, Citizens Rights and Free Movement of Persons) og RELEX (Working Party of Foreign Relations Counsellors).

Der udestår en senere vedtagelse (med enstemmighed) af de interne EU-regler til gennemførelse af tiltrædelsestraktaten, vedtagelse (med enstemmighed) af den rådsafgørelse, der skal bemyndige EU til at tiltræde traktaten, samt efterfølgende ratifikation af tiltrædelsestraktaten i samtlige Europarådets medlemsstater.

3. Formål og indhold

3.1. Nærmere om hovedelementerne i det foreliggende traktatudkast

Det foreliggende udkast til traktat for EU's tiltrædelse af EMRK, som arbejdet i 47+1 gruppen bygger videre på, indeholder bl.a. følgende hovedelementer:

3.1.1. Adgang for EU til at indtræde som medindstævnt i klagesager mod medlemsstaterne, når sagerne berører EU-lovgivningen, og vice versa

Udkastet til tiltrædelsestraktaten lægger op til, at EU i visse tilfælde skal kunne indtræde som medindstævnt i en klagesag anlagt mod en medlemsstat, ligesom en medlemsstat i visse tilfælde skal kunne indtræde i en klagesag anlagt mod EU. Den medindstævnte er herefter part i sagen og kan afgive indlæg.

EU kan indtræde som medindstævnt i en sag anlagt mod en medlemsstat i tilfælde, hvor den handling eller undladelse, som klagesagen vedrører, ikke kunne have været undgået, uden at den indklagede medlemsstat derved ville have tilsidesat en forpligtelse i henhold til EU-lovgivningen.

En medlemsstat vil have mulighed for at indtræde som medindstævnt i en klagesag anlagt imod EU, hvis sagen vedrører en handling eller undladelse, som ikke kunne have været undgået, uden at EU derved ville have tilsidesat en forpligtelse i henhold til EU-ret på traktatniveau, som alene kan ændres ved aftale mellem EU-medlemsstaterne.

Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol kan i disse sager beslutte, at parterne holdes fælles ansvarlige for en eventuel krænkelse af konventionen.

3.1.2. Forudgående inddragelse af EU-Domstolen

Inden Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol afgør en klagesag, hvori EU er indtrådt som medindstævnt, skal EU-Domstolen have mulighed for at træffe afgørelse om den omhandlede EU-lovgivnings overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, hvis en sådan afgørelse ikke allerede måtte være truffet.

For at undgå unødige forsinkelser af klagesagen ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, skal EU-Domstolen i disse sager træffe afgørelse efter en hasteprocedure.

3.1.3. EU's deltagelse i konventionsorganerne

EU får en dommer ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og EU kan deltage med stemmeret i møderne i Europarådets Ministerkomité, når komitéen udøver sine funktioner i forhold til EMRK. Dog vil EU alene skulle høres, når der er tale om vedtagelse af rekommandationer og lignende, der berører EMRK-retlige aspekter. Udkastet til tiltrædelsestraktat indeholder endvidere særlige afstemningsregler i Ministerkomitéen i de klagesager, hvor EU og EU-medlemsstaterne er indstævnte.

En delegation fra Europa-Parlamentet kan deltage med stemmeret i møderne i Europarådets Parlamentariske Forsamling, når forsamlingen udøver sine funktioner i forhold til valg af dommere.

3.2. Nærmere om hovedelementerne i EU-Domstolens udtalelse af 18. december 2014

EU-Domstolens udtalelse om, hvorvidt udkastet til aftale om EU's tiltrædelse af EMRK er foreneligt med traktaterne, indeholder bl.a. følgende hovedelementer:

Aftaleudkastet griber ifølge EU-Domstolen ind i EU's retsordens autonomi, idet det for det første ikke indeholder bestemmelser, der sikrer en koordination mellem EMRK's artikel 53, hvorefter medlemsstaterne kan fastsætte et højere beskyttelsesniveau end det i konventionen sikrede, og artikel 53 i EU's charter om grundlæggende rettigheder, hvorefter EU-Domstolen har fastslået, at nationale niveauer af beskyttelse hverken må stride mod chartret eller mod EU-rettens forrang, enhed og effektivitet.

For det andet sikrer aftaleudkastet efter EU-Domstolens opfattelse ikke, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols krav om, at medlemsstater i visse situationer kontrollerer, hvorvidt EMRK overholdes i en anden medlemsstat, ikke vil gribe ind i princippet om gensidig tillid mellem medlemsstaterne.

For det tredje påpeger EU-Domstolen, at aftaleudkastet ikke indeholder bestemmelser, der sikrer, at EMRK's mekanisme (indført ved protokol nr. 16 til EMRK), hvorefter en national ret, der er sidste retsinstans, kan anmode om en rådgivende udtalelse fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, ikke kan medføre omgåelse af EU's procedure med præjudicielle forelæggelser, der ifølge EU-Domstolen udgør kernen i det ved traktaterne indførte domstolssystem.

EU-Domstolen anfører for det fjerde, at det følger af TEUF artikel 344, at medlemsstaterne forpligter sig til ikke at søge tvister vedrørende fortolkningen eller anvendelsen af traktaterne afgjort på anden måde end fastsat i traktaten, og at afgørelser herom således skal træffes af EU-Domstolen. Idet aftaleudkastet ikke indeholder bestemmelser, der sikrer, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol ikke vil kunne træffe afgørelse i sager, hvor der rejses sådanne spørgsmål, strider dette mod TEUF artikel 344.

For så vidt angår aftaleudkastets mekanisme for medindklagede, der skal

sikre, at der ikke opstår ”huller” for så vidt angår deltagelse, tilregnelser og håndhævelse i EMRK-systemet, bemærker EU-Domstolen for det femte, at mekanismen ikke sikrer, at EU’s og EU-rettens særlige karakteristika bevares, bl.a. fordi Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i visse situationer har kompetence til at vurdere, om betingelserne for at være medindklaget er opfyldt, og således bliver tillagt kompetence til at vurdere kompetencefordelingen mellem EU og EU’s medlemsstater.

For det sjette bemærker EU-Domstolen i relation til aftaleudkastets mekanisme for forudgående inddragelse af EU-Domstolen i sager ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, hvor der ved behandlingen af sagen skal tages stilling til EU-ret, at fremgangsmåden ikke gør det muligt at bevare EU’s og EU-rettens særlige karakteristika, idet vurderingen af behovet for forudgående inddragelse af EU-Domstolen ligger hos Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, idet EU-Domstolen ikke har kompetence til at fortolke den afledte EU-ret, men alene gyldigheden i forbindelse med den forudgående inddragelse, og idet aftaleudkastet ikke sikrer, at EU fuldt ud og systematisk informeres om sager for Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

For det syvende bemærker EU-Domstolen, at den inden for området for den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik alene har kompetence til at kontrollere overholdelsen af TEUF artikel 40 og prøve lovligheden af visse afgørelser som omhandlet i TEUF artikel 275, stk. 2. Det nærmere omfang af EU-Domstolens kompetence på området er endnu ikke fastlagt i praksis, men på EU-rettens nuværende udviklingstrin er visse vedtagelser på området ikke omfattet af EU-Domstolens kompetence. Idet aftalen tillægger Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol kompetence på området, hvor EU-Domstolen ikke har kompetence, overdrages dele af domstolsprøvelsen eksklusivt til et for EU eksternt organ, og aftalen griber dermed ind i EU-rettens særlige karakteristika.

3.3. Supplerende forhandlingsdirektiver

Rådets afgørelse af 4. juni 2010 om Kommissionens mandat til på vegne af EU at føre forhandlingerne med Europarådets medlemsstater om vilkårene for EU’s tiltrædelse af EMRK og de dertil knyttede forhandlingsdirektiver er stadig gældende. Som følge af EU-Domstolens udtalelse var der imidlertid et behov for at give Kommissionen supplerende forhandlingsdirektiver. Rådet blev på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. oktober 2019 forelagt supplerende forhandlingsdirektiver, med det formål at tage højde for de elementer i EU-Domstolens udtalelse, der fremgår af punkt 3.2

ovenfor.

Rådet gav på rådsmødet den 7.-8. oktober 2019 opbakning til, at forhandlingerne om et nyt udkast til en tiltrædelsestraktat blev genoptaget.

3.4. Status for de pågående forhandlinger

De pågående forhandlinger i 47+1 gruppen er inddelt i fire overordnede dele.

Den første del vedrører EU's specifikke mekanismer for klageproceduren ved Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, herunder EU's mulighed for at tage forbehold efter EMRK artikel 57 i forhold til bestemmelser i EMRK eller tillægsprotokollerne, og adgangen for EU til at indtræde som medindstævnet i klagesager. Der er gennem forhandlingerne i 47+1-gruppen opnået enighed om en bestemmelse til tiltrædelsestraktaten om EU's mulighed for at tage forbehold efter EMRK artikel 57. Der forhandles fortsat om konkrete forslag til bestemmelser, der vil kunne indgå i en tiltrædelsestraktat, bl.a. vedrørende information til EU om sager, hvor EU potentielt kan blive medindstævnt, og hvordan processen for, at EU indtræder som medindstævnt, startes og afsluttes. Samlet set er det denne del af forhandlingerne, der er nået længst.

Den anden del vedrører drøftelse af klageproceduren for så vidt angår mellemstatslige sager, efter EMRK artikel 33, hvorefter medlemsstater kan indbringe påståede brud på EMRK foretaget af en anden medlemsstat. Denne del omfatter desuden EU-medlemsstaters mulighed for at anmode Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol om at afgive rådgivende udtalelser om principielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af EMRK, efter tillægsprotokol nr. 16 til EMRK. Ved denne del af forhandlingerne er der ligeledes fremsat konkrete forslag til, hvordan det sikres, at en EU-medlemsstats mulighed for at anmode Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol om at afgive en rådgivende udtalelse ikke fører til en omgåelse af kravet om, at der i visse sager skal forelægge præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen efter TEUF artikel 267. Der er ligeledes fremsat konkrete forslag til håndteringen af sager mellem to EU-medlemsstater efter EMRK artikel 33, herunder proceduren for en tilbagetrækning af sagen fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, hvor EU-Domstolen bør foretage en vurdering af, om sagen falder inden for EU-retten. Det er i relation hertil fra flere lande blevet problematiseret, hvordan "blandede sager", der kun delvist vedrører EU-retten, skal håndteres.

Den tredje del vedrører det EU-retlige princip om gensidig tillid (*mutual trust*) mellem EU-medlemsstaterne. EU-Kommissionen og 47+1 sekretariatet har på de seneste tre møder i 47+1-gruppen fremlagt reviderede forslag til en bestemmelse i tiltrædelsestraktaten og den dertilhørende forklarende rapport vedrørende samspillet mellem overholdelse af princippet om gensidig tillid og EU's tiltrædelse af EMRK. Forslagene har løbende mødt kritik fra flere ikke-EU-medlemslande, der ikke ønsker et EU-princip indført i tiltrædelsestraktaten.

Den fjerde del vedrører EU's handlinger på området for fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik, som er ekskluderet fra EU-Domstolens jurisdiktion. Denne del af forhandlingerne blev sidst drøftet ved mødet i 47+1-gruppen den 23.-25. marts 2021, hvor der blev fremlagt overordnede temaer, der skal arbejdes videre med. På baggrund af pågående drøftelser i regi af FREMP og RELEX forventes EU-Kommissionen under det kommende møde i 47+1-gruppen den 7.-10. december 2021 at præsentere konkrete forslag til bestemmelser, der vil kunne indgå i en tiltrædelsestraktat og den tilhørende forklarende rapport.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Efter TEUF artikel 218, stk. 6, kræver en rådsafgørelse om Unionens tiltrædelse af EMRK Europa-Parlamentets godkendelse.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for gældende dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Sagen forventes ikke at medføre ændringer af gældende dansk ret, men EU's tiltrædelse af EMRK vil til sin tid skulle ratificeres af Danmark.

Økonomiske konsekvenser

Efter det foreliggende traktatudkast skal EU – ligesom Europarådets medlemsstater – bidrage økonomisk til udgifterne til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og EU's tiltrædelse vil således være forbundet med visse omkostninger, der afholdes over EU's budget.

Sagen har ikke samfunds- eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det følger af Lissabon-Traktaten, som alle medlemsstater har ratificeret, at EU skal tiltræde EMRK, jf. TEU artikel 6, stk. 2.

Den generelle forventning er herudover, at alle EU-medlemsstater vil være positivt indstillede over for til sin tid at ratificere traktaten om EU's tiltrædelse af EMRK.

Det bemærkes, at Europarådets medlemslande i København-erklæringen fra april 2018, pkt. 63, har understreget betydningen af EU's tiltrædelse til EMRK som et middel til at understøtte en sammenhængende menneskerettighedsbeskyttelse i Europa. Medlemslandene opfordrer i den forbindelse EU-institutionerne til at tage de nødvendige skridt med henblik på tiltrædelsen, jf. EU-Traktatens artikel 6, stk. 2, således at processen kan afsluttes snarest muligt.

Medlemsstaterne har på møder i Rådets arbejdsgruppe om grundlæggende rettigheder mv. (FREMP) generelt udtrykt opbakning til, at forhandlingerne er blevet genoptaget. Der udestår afklaring af en lang række elementer, som der ikke er enighed om.

10. Regeringens generelle holdning

Den danske regering er positivt indstillet over for til sin tid at ratificere traktaten om EU's tiltrædelse af EMRK.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 28. maj 2010 forud for vedtagelsen af Kommissionens mandat til på vegne af EU at føre forhandlingerne om EU's tiltrædelse af EMRK med Europarådets medlemsstater.

Sagen blev ligeledes forelagt Folketingets Europaudvalg i forbindelse med vedtagelse af supplerende forhandlingsmandat den 4. oktober 2019 forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. oktober 2019.

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. juni 2021.

Dagsordenspunkt 6: Forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i marginen.

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet.

KOM(2018) 225 endelig

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021 med henblik på en statusorientering om trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet. Rådet vedtog en generel indstilling til forordningsforslaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7. december 2018 og til direktivforslaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2019. Europa-Parlamentet vedtog en endelig position til forslagene den 14. december 2020, hvorefter der er pågået trilogforhandlinger om forslagene. Forordningsforslaget har overordnet til formål at lette indsamlingen af elektronisk bevismateriale på tværs af landegrænser i straffesager. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Forordningsforslaget er omfattet af retsforbeholdet, og forslaget har derfor i sig selv ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Det vurderes dog umiddelbart, at en vedtagelse af forordningsforslaget sammenholdt med en vedtagelse af det samtidigt fremsatte direktivforslag vil have konsekvenser for Danmark. Det forventes, at man fra dansk side kan tage statusorienteringen til efterretning.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte den 17. april 2018 en pakke bestående af et forslag til forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager samt et forslag til direktiv om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager.

De to forslag supplerer de eksisterende EU-regler om retligt samarbejde, herunder konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem EU's medlemsstater, samt den europæiske efterforskningskendelse. Danmark deltager ikke i sidstnævnte på grund af retsforbeholdet.

Forordningsforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 82, stk. 1. I henhold til artikel 1 og 2 i protokollen om Danmarks stilling (forbeholdet

vedrørende retlige og indre anliggender) deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende forordningsforslag, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Direktivforslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 53 og 62. Direktivforslaget er ikke omfattet af retsforbeholdet, og Danmark deltager derfor i en kommende vedtagelse af det foreliggende direktivforslag, der således vil være bindende for og finde anvendelse i Danmark. Begge forslag skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294).

Forbedring af grænseoverskridende adgang til e-beviser har indgået i arbejdet med strafforfølgelse i cyberspace, der bl.a. omfatter spørgsmål om kryptering og e-beviser. Emnet har siden 2015 været drøftet på en række rådsmøder.

Rådet vedtog en generel indstilling til forordningsforslaget i forbindelse med rådsmødet den 7. december 2018 og til direktivforslaget i forbindelse med rådsmødet den 7.-8. marts 2019. Europa-Parlamentet vedtog den endelige ordførerrapport den 14. december 2020.

Trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet blev indledt den 10. februar 2021.

Sagen forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021 med henblik på en statusorientering om forhandlingerne med Europa-Parlamentet.

3. Formål og indhold

Kommissionens oprindelige forordningsforslag har været genstand for en række drøftelser på arbejdsgruppeniveau. Den følgende gennemgang afspejler Rådets generelle indstilling til forordningsforslaget, der blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7. december 2018. Det skal i den forbindelse understreges, at forslaget aktuelt er under trilogforhandling, og at der derfor løbende må forventes at blive fremsat kompromisforslag, der kan afvige fra Rådets generelle indstilling.

Forordningsforslaget bygger på princippet om gensidig anerkendelse og indfører europæiske kendelser om (1) udlevering og (2) sikring af elektronisk bevismateriale, der er lagret af en tjenesteudbyder, der udbyder sine tjenester i EU. De to typer kendelser kan kun udstedes i forbindelse med straffesager, herunder i forbindelse med efterforskning.

Begge typer kendelser vil skulle udstedes eller godkendes af en judiciel myndighed i en medlemsstat (udstedelsesstaten) og fremsendes ved brug af en særlig attest direkte til tjenesteudbyderen eller dennes retlige repræsentant, som tjenesteudbyderen – i medfør af det samtidigt fremsatte direktivforslag – har udpeget med henblik på indsamling af bevismateriale.

Forslaget adskiller sig fra andre retsakter, der bygger på princippet om gensidig anerkendelse, ved, at myndighederne i den medlemsstat, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret (den fuldbyrdende medlemsstat), som udgangspunkt ikke inddrages, idet kendelsen sendes direkte til tjenesteudbyderen eller dennes retlige repræsentant.

Myndighederne i det land, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret, vil kun blive inddraget i særlige tilfælde, eller hvis tjenesteudbyderen eller repræsentanten ikke efterkommer kendelsen. Der pågår i øjeblikket forhandlinger om indførelsen af en såkaldt ”notifikationsprocedure” i forordningsforslaget. Notifikationsproceduren indebærer overordnet, at myndighederne i det land, hvor tjenesteudbyderen er repræsenteret eller etableret (fuldbyrdsmedlemsstaten), modtager en notifikation om kendelsen, når denne fremsendes til tjenesteudbyderen eller dennes retlige repræsentant.

Forslaget finder kun anvendelse i grænseoverskridende situationer, det vil sige i tilfælde, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret i en anden medlemsstat end udstedelsesstaten. I de tilfælde, hvor tjenesteudbyderen er etableret eller repræsenteret i samme medlemsstat som den udstedende myndighed, vil sikringen eller udleveringen af bevismaterialet skulle ske efter nationale regler. Forslaget finder ligeledes anvendelse, hvis tjenesteudbyderen ikke er etableret eller repræsenteret i EU, men udbyder tjenester i EU.

Efter forordningsforslaget skal kendelser således sendes direkte fra en myndighed i en medlemsstat til en tjenesteudbyders retlige repræsentant i en anden medlemsstat. En sådan ordning ville rejse spørgsmål i henhold til grundloven, hvis forordningen havde virkning for og fandt anvendelse i Danmark. Det skyldes, at danske myndigheder efter grundloven som udgangspunkt anses for at være enekompetente til at udøve myndighedsbeføjelser inden for det danske territorium (det såkaldte uskrevne grundlovsforbud), herunder til at optræde med retligt forbindende virkning direkte over for virksomheder og personer i Danmark.

Idet forordningen er omfattet af retsforbeholdet, og dermed ikke finder anvendelse i Danmark, vil kendelser efter forordningsforslaget ikke kunne rettes til og fuldbyrdes direkte over for virksomheder etableret i Danmark. Derimod kan kendelser rettes til sådanne virksomheders retlige repræsentanter, som er udpeget i en anden medlemsstat, ligesom de kan fuldbyrdes, over for virksomhedens retlige repræsentant, af myndighederne i det pågældende medlemsland. Sådanne kendelser vil derfor ikke få retlig virkning i Danmark.

På den baggrund vurderes det, at forordningsforslaget ikke i sin nuværende form rejser spørgsmål i forhold til grundloven.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget til forordning om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure (TEUF artikel 294), der indebærer, at forslaget skal vedtages med Europa-Parlamentet som medlovgiver.

Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Udvalg for Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender (LIBE), som vedtog den endelige ordførerrapport den 14. december 2020.

Europa-Parlamentet foreslår bl.a. at sammenlægge forordningsforslaget om europæiske editions- og sikringskendelser om elektronisk bevismateriale i straffesager med direktivforslaget om harmoniserede regler for udpegning af retlige repræsentanter med henblik på indsamling af bevismateriale i straffesager, så der alene lægges op til at vedtage én samlet forordning om e-beviser.

Europa-Parlamentet lægger endvidere op til at ændre definitionerne på de typer af data, der er omfattet af forordningsforslaget, herunder foreslås der bl.a. tre typer af datakategorier (abonnementsdata, trafikdata og indholdsdata) frem for de fire typer af datakategorier (abonnementsdata, adgangsdato, transaktionsdata og indholdsdata), som fremgår af Kommissionens oprindelige forordningsforslag.

Herudover forelåes det bl.a., at forordningsforslaget skal indeholde en udvidet notifikationsmekanisme i henhold til udstedelsen af europæiske editions- og sikringskendelser.

Det bemærkes, at trilogforhandlingerne om forslaget blev indledt den 10. februar 2021, og at det forventes, at der i forbindelse med de kommende forhandlinger løbende vil blive fremsat kompromisforslag.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har anført, at den grænseoverskridende dimension af de identificerede problemer betyder, at det er nødvendigt med tiltag på EU-niveau. Kommissionen har bl.a. anført, at de kriminalitetstyper, der findes elektroniske beviser for, ofte vedrører situationer, hvor den infrastruktur, de elektroniske beviser lagres på, samt tjenesteudbyderen, der driver infrastrukturen, er omfattet af en anden national retlig ramme – inden eller uden for EU – end den retlige ramme, som ofret og gerningsmanden er omfattet af. Som følge heraf kan det være meget tidskrævende og vanskeligt for det kompetente land at få effektiv adgang til elektroniske beviser på tværs af grænserne uden fælles minimumsregler.

Kommissionen har anført, at medlemsstaterne hver for sig vil have særligt svært ved at tage højde for den forskelligartede regulering i medlemsstaterne og ved at forbedre samarbejdet efter den nuværende EU-lovgivning, navnlig via den europæiske efterforskningskendelse.

På baggrund af de forskellige retlige tilgange, antallet af berørte politikområder (sikkerhed, grundlæggende rettigheder, herunder proceduremæssige rettigheder og beskyttelsen af personoplysninger, samt økonomiske aspekter) samt den brede vifte af interesser vurderer Kommissionen således, at det er mest hensigtsmæssigt med lovgivning på EU-niveau for at kunne adressere problemerne.

Det er – af de af Kommissionen anførte grunde – regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Danmark har – med enkelte undtagelser – ikke gennemført særlig lovgivning om gensidig retshjælp i straffesager. Det antages imidlertid med støtte i retspraksis, at udenlandske begæring om efterforskningskridt i Danmark kan imødekommes, uanset om fremsættelsen og behandlingen af retsanmodninger er reguleret i en aftale, der finder anvendelse mellem Danmark og den anmodende stat. De relevante efterforskningskridt gennemføres i givet fald på grundlag af en analog anvendelse af de relevante bestemmelser i retsplejeloven, idet en udenlandsk anmodning om efterforskning, herunder

ransagning, beslaglæggelse samt edition, kan imødekommes, hvis det pågældende efterforskningskridt kunne gennemføres i forbindelse med en tilsvarende national strafferetlig efterforskning.

Lov om fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser i Den Europæiske Union indeholder endvidere en række særlige regler og procedurer for retshjælp til andre medlemsstater for så vidt angår fuldbyrdelse af visse strafferetlige afgørelser.

Princippet i reglerne om gensidig retshjælp er, at anmodninger om retshjælp fremsendes mellem de relevante myndigheder i medlemsstaterne.

Der findes ikke regler om fremsendelse af kendelser om udlevering af bevismateriale i straffesager direkte til en tjenesteudbyder på tværs af landegrænserne.

Forslaget supplerer således de eksisterende regler om retligt samarbejde, herunder konventionen om gensidig retshjælp i straffesager mellem Den Europæiske Unions medlemsstater.

7. Konsekvenser

Forordningsforslaget er som nævnt fremsat med hjemmel i TEUF artikel 82, stk. 1. Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af forordningsforslaget, ligesom forslaget ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Forslaget har derfor i sig selv ikke lovgivningsmæssige, økonomiske eller øvrige konsekvenser for Danmark.

Det bemærkes imidlertid, at forordningsforslaget skal ses i sammenhæng med det samtidig fremsatte direktivforslag, som ikke er omfattet af retsforbeholdet, hvorfor det umiddelbart vurderes, at en vedtagelse af forordningsforslaget sammenholdt med en vedtagelse af det samtidigt fremsatte direktivforslag vil have konsekvenser for Danmark, herunder for erhvervslivet. Danmarks stilling i relation til forordningsforslaget er i øjeblikket ved at blive nærmere afdækket i samarbejde med Kommissionen i lyset af Danmarks tilknytning til direktivforslaget. De mulige konsekvenser af forordningsforslaget vil på baggrund af resultatet af denne undersøgelse kunne fastlægges nærmere.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer mv.:

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Advokatrådet, Amnesty International, Dansk Erhverv, Danske Advokater, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Advokater og Advokatfuldmægtige, Foreningen af Offentlige Anklagere, Handelshøjskolen i København (Juridisk Institut), Handelshøjskolen i Aarhus (Juridisk Institut), Institut for Menneskerettigheder, Kriminalpolitisk Forening (KRIM), Københavns Universitet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsadvokaten, Rigspolitiet, Syddansk Universitet (Juridisk Institut), Aalborg Universitet (Juridisk Institut), og Aarhus Universitet (Juridisk Institut).

Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Sø- og Handelsretten, Præsidenterne for byretterne, Institut for Menneskerettigheder, Rigspolitiet, Politiforbundet, Datatilsynet og Domstolsstyrelsen har afgivet høringssvar, men har ikke haft bemærkninger til forslaget.

IT-Politisk forening, Erhvervsstyrelsen, Dansk Erhverv og Advokatrådet har afgivet høringssvar med bemærkninger til forslaget.

IT-Politisk forening har bl.a. anført, at det er et grundlæggende problem ved forordningsforslaget, at det giver myndigheder mulighed for at operere direkte i andre EU-lande, ved at udstede bindende editionskendelser til tjenesteudbydere, uden at involvere myndighederne i modtagerlandet. Med forordningsforslaget overlades det dermed til private tjenesteudbydere at værne om borgernes retssikkerhed og grundlæggende rettigheder.

Dansk Erhverv har bl.a. anført, at der på tværs af grænser er behov for en ny måde at behandle og fremskaffe elektronisk bevismateriale i straffesager - forudsat at det ikke går ud over tjenesteudbyderes mulighed for at beskytte brugernes data. Imidlertid ses der med bekymring på den situation, at Danmark står uden for de retslige instrumenter introduceret i forordningsforslaget. På den baggrund opfordrer Dansk Erhverv bl.a. til en analyse af eventuelle modstridende forpligtelser samt en mulig justering af dansk lovgivning med henblik på at sikre overensstemmelse med forordningen.

Erhvervsstyrelsen har vurderet, at en vedtagelse af forordningsforslaget sammenholdt med en vedtagelse af direktivforslaget kan medføre administrative byrder for erhvervslivet.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forordningsforslaget har været genstand for en række drøftelser på arbejdsgruppeniveau i forbindelse med trilogforhandlingerne med Europa-Parlamentet, men der er endnu ikke opnået enighed om en fælles tilgang mellem Rådet og Parlamentet.

Det forventes, at medlemsstaterne vil tage statusorienteringen til efterretning på rådsmødet den 9.-10. december 2021.

10. Regeringens (foreløbige) generelle holdning

Fra dansk side er man umiddelbart overordnet positivt indstillet over for forslaget, der har til formål at lette det retlige samarbejde i straffesager.

Det bemærkes dog, at Danmark, som følge af retsforbeholdet, ikke vil deltage i en kommende vedtagelse af forordningsforslaget, som derfor ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Som følge af det samtidigt fremsatte direktivforslag, som ikke er omfattet af retsforbeholdet, vil forslagene dog kunne medføre visse konsekvenser for Danmark, jf. pkt. 7. I forbindelse med de aktuelle trilogforhandlinger med Europa-Parlamentet vil man fra dansk side derfor fortsat være opmærksom på, hvilken betydning forslaget vil have for Danmark, herunder for danske myndigheder, forbrugere og tjenesteudbydere, samt for det fremtidige samarbejde med de øvrige medlemsstater.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forordningsforslaget har sammen med det samtidigt fremsatte direktivforslag senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg på mødet den 1. marts 2019 med henblik på forhandlingsoplæg forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. marts 2019.

Forordningsforslaget blev forelagt til orientering sammen med direktivforslaget forud for den uformelle videokonference for justitsministre den 2. december 2020 under dagsordenspunktet ”Retlige aspekter af terrorbekæmpelse: c) Digitalt samarbejde”.

Folketingets Europaudvalg fik forud for den uformelle videokonference for justitsministre den 11. marts 2021 tilsendt et samlenotat om forordningen, som var sat på dagsordenen for videokonferencen med henblik på en statusorientering. Inden forelæggelsen for Folketingets Europaudvalg blev punktet dog efterfølgende taget af dagsordenen for den uformelle videokonference.

Dagsordenspunkt 7: Oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO)

Revideret notat. Ændringer er markeret med streg i marginen.

Sagen er omfattet af retsforbeholdet.

KOM-dokument foreligger ikke.

1. Resumé

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 9.-10. december 2021 med henblik på en status over gennemførelsen af forordningen om Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO). Sagen er omfattet af retsforbeholdet. Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant. Sagen har hverken lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Det forventes, at man fra dansk side kan tage statusorienteringen til efterretning.

2. Baggrund

Kommissionen fremsatte i juli 2013 med hjemmel i TEUF artikel 86 et forordningsforslag om oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO). Forordningen blev vedtaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 12.-13. oktober 2017. Det er på nuværende tidspunkt alene 22 medlemsstater, som deltager i samarbejdet om EPPO som led i et såkaldt forstærket samarbejde.

Forordningen er omfattet af retsforbeholdet, hvilket indebærer, at den ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark.

Der er løbende gjort status på implementeringen af EPPO på RIA-rådsmøderne, hvor spørgsmålet om fremdrift i implementeringen og udpegelsen af en europæisk chefanklager har været tilbagevendende punkter. På rådsmødet den 7.-8. oktober 2019 blev den nye europæiske chefanklager, Laura Codruța Kövesi (Rumænien), udpeget. EPPO indledte den 1. juni 2021 sit arbejde.

Under rådsmødet den 7.-8. oktober 2021 blev medlemsstaterne orienteret om status på etableringen af EPPO, herunder i forhold til samarbejdet med tredjelande og ikke-deltagende medlemsstater. Det er umiddelbart forventningen, at statusorienteringen under rådsmødet den 9.-10. december 2021

bl.a. vil angå status på medlemsstaternes arbejde med at udpege europæiske delegerede anklagere.

3. Formål og indhold

Formålet med punktet er at give en statusopdatering på oprettelsen af EPPO.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Sagen giver ikke anledning til at redegøre for dansk ret.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forordningen er vedtaget med hjemmel i TEUF artikel 86 og er således omfattet af retsforbeholdet. Sagen har derfor ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Sagen har af samme årsag ikke statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Sagen giver ikke anledning til at fremhæve andre konsekvenser.

8. Høring

Der er – ud over høringen af Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 18. februar 2020 – ikke foretaget høring vedrørende sagen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at medlemsstaterne vil tage statusorienteringen til efterretning.

10. Regeringens generelle holdning

Danmark deler målsætningen om at sikre bedst mulig beskyttelse af EU's finansielle midler. Derfor vil man fra dansk side være opmærksom på at sikre grundlaget for et effektivt samarbejde mellem den danske anklagemyndighed og EPPO.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt for Folketingets Europaudvalg til orientering forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 7.-8. oktober 2021.